

תוכנית הלימודים החדשה באמנות הקולנוע

יחידה 1

חברי/ות וועדת כתיבה

יו"ר הוועדה: ד"ר איתי חרל"פ
ליאת קפלן
ד"ר יהודה ויטלזון
טל אלוני
ד"ר אור מנחם
סמדר זמיר
ד"ר אדם צחי

חברי/ות וועדת המקצוע

איילה רייכרט: ממונה תוכניות לימודים אגף אומנויות
ד"ר איבנה רטנר: מנהלת תחום (מפמ"ר) קולנוע ומדיה (תקשורת)
ד"ר איתי חרל"פ: יו"ר הוועדה
ד"ר אדם צחי
ד"ר אור מנחם
איתי קנטור
פרופ' אמיר הר גיל
ד"ר אריאל פרידמן פפו
ד"ר דורית באלין
ד"ר יהודה ויטלזון
ליאת קפלן
נעמה כהן
סיגל ברקאי ד"ר
סמדר זמיר
חויטל שטרן

יחידה 1

מבוא

יחידה זו, הנלמדת בכיתה יוד, היא יחידה עיונית-מעשית המעמידה במרכזה את יסודות "השפה הקולנועית" או "המבע הקולנועי". כיחידה ראשונה הנלמדת בלימודי הקולנוע בתיכון ייעודה הוא להכיר לתלמידים והתלמידות את יסודות השפה הקולנועית, ואת האופנים בהם היא התפתחה לאורך השנים; לאפשר להם לנתח טקסטים אודיו-ויזואליים על סמך ידע זה, ולאפשר להם ליצור טקסטים אודיו-ויזואליים מתוך הבנה של שפה זו. העקרון המרכזי המנחה את היחידה הזו הוא יצירת קשר ברור בין החומר העיוני-תיאורטי שנלמד לבין העשייה של התלמידים/ות וזה מתוך התפישה שהיכרות עם מרכיבי השפה האודיו-ויזואלית מקנה לתלמידים והתלמידות כלים לא רק להבנת טקסטים קולנועיים אלא גם מסייעת בידיהם/ן להפיק טקסטים אודיו-ויזואליים בלימודים המעשיים.

מבאן שבכל אחד מפרקי היחידה ניתן למצוא גם חומר עיוני-תיאורטי וגם תרגילים מעשיים, שכוונתם לאפשר לתלמידים ולתלמידות להתנסות הלכה למעשה ביישום נושא הפרק הנלמד דרך התנסות סדנאית. חלק מהתרגילים ניתן לתרגל בשיעורים העיוניים בהנחיית המורה העיוני וחלק מהתרגילים דורש שיתוף פעולה מלא עם המורה המעשי. היחידה מורכבת מחמישה נושאי חובה, אך היא תוכנית פתוחה, סדר הפרקים אינו מחייב, כך שניתן להתחיל מכל מקום ומכל פרק, וכמובן ליצור אינטגרציה בין הפרקים.

מטרות היחידה

התלמידים והתלמידות:

- ייפתחו סקרנות, מודעות ואהבה בהקשר של הצפייה בטקסט הקולנועי.
- יקבלו כלים להבנת הטקסט הקולנועי, על מרכיבי השפה השונים שלו.
- יוכלו לצפות בטקסט הקולנועי באופן ביקורתי ולנתח את תוכנו.
- יכירו נקודות מפתח בקולנוע המוקדם, בדגש על התפתחות השפה הקולנועית.
- ישכללו את יכולות היצירה הקולנועית שלהם/ן על מרכיבי השונים.
- יבינו את הקשרים בין הלימוד העיוני לבין העשייה הקולנועית שלהם.

מיומנויות וערכים

מיומנויות	ערכים
<p>אוריינות קוגניטיבית.</p> <ul style="list-style-type: none"> • אוריינות אודיו-ויזואלית - היכולת לצפות, להעריך ולייצר טקסטים אודיו ויזואליים. • חשיבה יצירתית - מיומנות התלמיד/ה לבחור מבין אופציות השונות ביצירה הקולנועית וזה בהתאם למטרה שהוא/היא הציב/ה. כמו כן, מציאת פתרונות שונים ויצירתיים בתכנון היצירה הקולנועית. • חשיבה ביקורתית - יכולת הבנה, ניתוח והערכה ברכיבי הקולנוע השונים והמשמעויות השונות שיש בבחירה של כל אחד מהם. כמו כן יכולת בנתינת משוב בונה לעמיתים/ות. 	<ul style="list-style-type: none"> • סקרנות ועניין בלמידה • רחב אופקים וחתירה לידע • שאיפה למצוינות, למיצוי יכולות אישיות • אמפתיה, הקשבה והתחשבות באחר, עבודת צוות • עמידה בלוח זמנים

<ul style="list-style-type: none"> מחויבות לתהליכי הלמידה כיחידים ובקבוצה ויכולת לעבוד עם שותפים כבוד ליוצרים וליצירה האמנותית אחריות מקצועית בעבודה אישית ושיתופית 	<ul style="list-style-type: none"> אוריינות שפתית - היכולת לקרוא טענות תיאורטיות על קולנוע והיכולות להביע במילים עמדות בנוגע לטקסט האודיו-ויזואלי. אוריינות דיגיטלית - היכולת לעשות שימוש בכלים מקוונים ותוכנות לעשייה הקולנועית, בדגש על שימוש בכלי AI. אוריינות מידע - היכולת לאתר, להעריך, ולארגן מידע על אמנות הקולנוע והיכולת להציג ידע זה באופנים כתובים, מדוברים ואודיו-ויזואליים
	<p style="text-align: center;">מימונות תוך-אישית</p> <ul style="list-style-type: none"> מודעות עצמית - הכרת החוזקות והחולשות של התלמיד/ה כיוצר/ת קולנוע, יכולת לזהות רגשות העולים במהלך העבודה היצירתית והאמונה ביכולת להתמודד עם הקשיים לאורך היצירה. הכוונה עצמית - היכולת להציב מטרות, לתכנן את הדרך להשגתן ולפעול לאורן והיכולת לענות על השאלה "איך אני יוצר/ת סרט?" וזה על סמך המטרות שהוצבו תחושת מסוגלות - הכרת היכולת להתפתח ולהשתפר ביצירה הקולנועית ניהול אילוצים ושינויים - גיבוש דרכים להתמודד עם בעיות העולות בזמן הצילומים
	<p style="text-align: center;">1. מימונות בין-אישית</p> <ul style="list-style-type: none"> התנהלות חברתית - היכולת לשתף פעולה עם אחרים לאורך כל היצירה, לשמור על חלוקת התפקידים על פי מאפייני היצירה הקולנועית, ולפתור בעיות בין אישיות העולות בזמן היצירה. מודעות חברתית - היכולת להכיר ולהבין נקודות מבט שונות על המציאות, והכרת כוחו של הקולנוע בחשיפת נקודות מבט אלו. כמו כן להכיר את המחיר שיש בשימוש בסטריאוטיפים ביצירה ולהכיר אלטרנטיבות לייצוג. אוריינות גלובלית - היכרות עם קולנוע של תרבויות שונות וההקשרים התרבותיים חברתיים והיסטוריים שלו.

דרכי הערכה

היחידה הראשונה תלמד לאורך כל שנת הלימודים הראשונה של לימודי הקולנוע ובסופה יינתן ציון המורכב מחלק מעשי (50%) וחלק עיוני (50%) - על פי הפירוט הבא:

החלק העיוני: עבודה כתובה שתכתב לאורך השנה ולבסוף תוגש שתוצר סופי. העבודה תציע ניתוח לטקסט קולנועי או טלוויזיוני על סמך המושגים והתובנות שנלמדו לאורך השנה. אופי העבודה ייבחר על ידי המורה מתוך מספר אופציות שמציעה התוכנית (ראו [נספח 1](#)). ניתן יהיה להציע מבנה עבודה אחר שיאושר על ידי הפיקוח על הוראת הקולנוע

החלק המעשי: לאורך השנה ייצרו התלמידים/ות טקסטים אודיו-ויזואליים קצרים אשר יאפשרו להם להתנסות ביסודות השפה הקולנועית: כתיבה, צילום, עריכה, בימוי, הפקה ועוד. בסוף השנה כל תלמיד ייקח חלק ביצירת סרט של חמש דקות באחד התפקידים הבאים (לפחות): צילום, עריכה, בימוי והפקה.

נושא 1: צילום, תאורה ומיזנסצנה

מטרות

התלמידים/ות:

- יכירו ויבינו את מרכיבי הצילום הבסיסיים (גדלי צילום, זוויות צילום, תנועות מצלמה ועוד).
- יבינו את המשמעויות השונות האפשריות בכל בחירה של מרכיב צילום.
- יכירו ויבינו את אופני ה"כתיבה באור", דהיינו המאפיינים העיקריים של התאורה והקשר בין התאורה לצילום.
- יבינו את חשיבות בניית המיזנסצנה ליצירת משמעות ורגש.
- ידעו להפעיל מצלמה על סט הצילומים באופן בסיסי.
- ידעו כיצד להאיר את סט הצילומים באופן הנכון ביותר לסצנה.

ידע ומיומנות

להרחבה על הנושא ראו קובץ [צילום, תאורה ומיזנסצנה](#)

מיומנות	ידע	
<p>1. אוריינות אודיו-ויזואלית</p> <ul style="list-style-type: none"> • היכולת לזהות ולהבין את המשמעויות השונות של הבחירות הצילומיות, על יתרונותיהם וחסרונותיהם. • היכולת לעשות בחירות יצירתיות מושכלות בזמן תכנון הצילומים ובמהלכם, ומציאת פתרונות יצירתיים בעת הצורך. <p>2. מיומנות תוך-אישית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרת החוזקות והחולשות של התלמיד/ה כצלם/ת, היכולת להתאים את הבחירות הצילומיות בהתאם למטרה שהתלמיד/ה הציב, והכרת היכולת להתפתח ולהשתפר בעבודת הצילום והתאורה. <p>3. מיומנות בין אישית</p> <ul style="list-style-type: none"> • יכולת עבודת צוות עם א/נשים נוספים על סט הצילומים. 	<p>היכרות עם מושגי יסוד בצילום:</p> <ul style="list-style-type: none"> • פריים, שוט, טייק • גדלי פריים (מרחקי צילום) • זוויות צילום • תנועות מצלמה <p>היכרות עם מושגי יסוד בתאורה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • תאורה מלאה/חשוכה • תאורה ניגודית/אחידה • תאורה טבעית/מלאכותית • מקורות אור – אור ראשי משני אחורי <p>מיזנסצנה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • קומפוזיציה • סטינג • תפאורה • לוקיישן <p>נקודת מבט:</p> <ul style="list-style-type: none"> • וויזואלית • נפשית 	
		<p>הכרת המונחים הטכניים הקשורים לצילום</p>

נושא 2: עריכה

מטרות

התלמידים/ות:

- יבינו את חשיבות העריכה באמנות הקולנוע.
- יכירו את האפשרויות השונות במעבר בין שוטים ואת החשיבה מאחורי כל בחירה.
- יכירו את התפתחות העריכה הקולנועית בראשית ימי הקולנוע.
- יכירו את עקרונות העריכה האנליטית.
- יכירו אלטרנטיבות שונות לעריכה אנליטית (בדגש על קולנוע סובייטי).
- יתנסו בכלים ראשוניים לעבודה עם תוכנת עריכה.

ידע ומיומנויות

להרחבה על הנושא ראו קובץ [עריכה](#)

מיומנות	ידע
<p>1. אוריינות אודיו-ויזואלית</p> <ul style="list-style-type: none"> • היכולת לזהות ולהבין את המשמעויות של המעברים השונים בין השוטים ושל סגנונות העריכה השונים. • הכרת הקולנוע המוקדם בדגש על אופי העריכה. • חשיבה יצירתית היכולת לעשות בחירות יצירתיות מושכלות במן עריכת הטקסט האודיו ויזואלי. <p>2. אוריינות דיגיטלית</p> <ul style="list-style-type: none"> • היכולת לעשות שימוש בתוכנות עריכה באופן מקצועי. <p>3. מיומנות תוך-אישית</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרת החוזקות והחולשות של התלמיד.ה כעורך/ת, היכולות להתאים את הבחירות בעריכה בהתאם למטרה שהלמיד/ה הציב, והכרת היכולת להתפתח ולהשתפר בעבודת העריכה. 	<p>מושגי יסוד בעריכה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שוט/סצנה/סיקוונס • סוגי מעברים בעריכה <p>ההיסטוריה של העריכה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • השוט הבודד של לומייר • חיבור השוטים של מלייס • החידושים של פורטר • העריכה האנליטית של גריפית' <p>העריכה האנליטית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • חוק 180 מעלות • חוק 30/45 מעלות • establishing shot <p>העריכה הסינתטית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • אפקט קולשוב • מונטאז' סובייטי • ג'אמפ קאט • מונטאז' אמריקאי <p>הרחבה: קשרי עריכה</p> <ul style="list-style-type: none"> • חלוקה 1: סיפור, צורה, נושא, תנועה, אסוציאציה. • חלוקה 2: גרפי, קצב, מרחבי, טמפורלי. <p>מושגים בתהליך עריכה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • חומר גלם, ראפקאט, Out

נושא 3: פסקול

מטרות:

התלמידים/ות:

- יתנסו בהאזנה קולנועית, קרי, בצפייה בסרטים מתוך מתן דגש על השמיעה שלהם, ויכירו את היכולת של הקולנוע לדבר באמצעות פסקול.
- התלמידים ילמדו וינתחו את אופני החשיבה, השימוש והבנייה של פסקול כדרך לבניית עולם ולהשפעה על הרגש והתודעה.
- יבינו את ההבחנות היסודיות הנוגעות לפסקול (דיאלוג, אפקטים ומוסיקה) ואת היחסים השונים שזה מקיים עם התמונה.
- יכירו את החשיבות המכרעת של המלחינים/ות ומעצבי/ות פסקול.
- יתנסו בעבודה מעשית שתיתן ביטוי ללמידה העיונית/תיאורטית וזאת תוך הכרת מושגי הסאונד הרלוונטיים לעולם ההפקה.

ידע ומיומנויות

להרחבה על הנושא ראו קובץ [פסקול](#)

מיומנות	ידע
<p>1. מיומנות קוגניטיבית</p> <ul style="list-style-type: none"> • אוריינות שמיעתית - היכולת לזהות את שדות הפסקול השונים, את אפיונים ואת התרומה שלהם לטקסט האודיו-ויזואלי • חשיבה ביקורתית - היכולת לזהות אלמנטים של פסקול בטקסט ואודיו-ויזואלי ולהבין את ההשפעה שלהם על היצירה. • חשיבה יצירתית - היכולת למצוא את השילוב הנכון בין תמונה וקול על מנת להעשיר את הטקסט האודיו-ויזואלי. • אוריינות דיגיטלית - היכולת להוסיף אלמנטים של פסקול דרך תוכנות העריכה השונות. 	<p>מושגים מרכזיים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שדות פס הקול (דיאלוג, אפקטים, מוסיקה) • סאונד דיאגטי/חוץ דיאגטי • On-screen/off-screen • יחסים שונים בין פס-הקול והדימוי הוויזואלי (התאמה, השלמה ניגוד) • סאונד סינכרוני וא-סינכרוני • קול על (voice over) <p>ההיסטוריה של הפסקול:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הקולנוע "האילם" • משבר בניסת הסאונד • שימושים שונים בפסקול בתחילת הדרך (צ'פלין, ברגסון) • הרחבה: פסקול דוקומנטרי <p>מושגים מרכזיים בהפקת סאונד</p>

נושא 4: נרטיב

מטרות:

התלמידים/ות:

- יכירו מונחים מרכזיים מתחום הנרטולוגיה.
- ילמדו את המאפיינים הייחודיים של נרטיב אודיו-ויזואלי.
- יכירו את מרכיבי הנרטיב של הסרט הקלאסי ונרטיב הסרט הקצר.
- יכירו מבנים נרטיביים לא קלאסיים (מודרניסטים/פוסט-מודרניסטים).
- יתנסו בכתיבת סיפורים ותסריטים.
- יכירו את חוקי כתיבת התסריט.

ידע ומיומנויות

להרחבה על הנושא ראו קובץ [נרטיב](#)

מיומנות	ידע
<p>1. אוריינות שפתית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הבנה של טקסטים נרטיביים (בכתב ואודיו ויזואליים). • הבעה בכתב בכתיבת סיפורים קצרים ותסריטים. • מיומנות קוגניטיבית – חשיבה ביקורתית. • זיהוי מבנים סיפוריים שונים. • יכולת לבחור בין אלטרנטיבות שונות בבניית סיפור, והבנה של המשמעות של כל בחירה. • מיומנות קוגניטיבית - חשיבה יצירתית. • גלגות פתיחות לאופנים שונים של פריסת סיפור • גמישות מחשבתית - היכולת לספר סיפור בדיוני • יישום חוקי התסריט. 	<p>מושגים מרכזיים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • נרטיב • סיפור-עלילה (סדר, משך ותדירות) • Showing telling • המספר/ת הקולנועי • הנרטיב ההוליוודי הקלאסי • הנרטיב של הסרט הקצר
<p>2. אוריינות מידע:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הבנת המידע הנדרש לכתיבת תסריט. • להכיר את האופנים בהם ניתן למצוא מידע. • להעריך את המידע שהתקבל. • לעשות שימוש מושכל ואתי במידע בזמן הכתיבה <p>3. מיומנות תוך אישית - מודעות והכוונה אישיות.</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרת החוזקות והחולשות כמספר/ת סיפורים. • זיהוי הרגשות שסיפור מסוים יכול לייצר, והיכולת להעצים (או להחליש) אותם לפי הצורך של הסיפור. • להאמין ביכולת לכתוב, ולדעת לתקן מתוך הערות. • לבחון את התפתחות הכתיבה. • מודעות חברתית: • הכרת החברה בה חיים, והסיפורים השונים המתרחשים בה. • היכרות עם נקודות מבט שונות והבנה שלהן. • זיהוי מצבי פגיעה באנשים בזמן. 	<p>מושגים מרכזיים במהלך כתיבת תסריט:</p> <ul style="list-style-type: none"> • סינופסיס • אאוטליין • טריטמנט • דראפט • דראפט סופי • קשת עלילתית (Arc) • דרמה – דמות, מכשול, קונפליקט

נושא 5: סגנונות קולנועיים

מטרות:

התלמידים/ות:

- יכירו את המאפיינים הבסיסיים של קולנוע ריאליסטי, פורמליסטי וקלאסיציסטי
- ייחשפו לסגנונות וזרמים שונים של כל סוג קולנוע.
- יוכלו לנמק דרך אינטגרציה של מושגים של השפה הקולנועית והנרטיב מדוע טקסט קולנועי מסוים מתאים לסגנון קולנועי מסוים.
- יפתחו עמדה אישית לגבי העדפות הפרטיות שלהם לגבי הסגנונות השונים.
- יוכלו להתאים את היצירה שלהם לאופי או הסגנון אליו הם שואפים.

ידע ומיומנויות

להרחבה על הנושא ראו קובץ [סגנונות קולנועיים](#)

מיומנות	ידע
<p>1. מיומנות שפתית</p> <ul style="list-style-type: none"> • הבנה והערכה של טקסטים כתובים העוסקים בסגנונות קולנועיים • מיזוג מידע ממקורות שונים • הבעה בכתב ובע"פ <p>2. חשיבה ביקורתית</p> <ul style="list-style-type: none"> • לנסח טענה ולהצדיקה באמצעות מידע ו/או נתונים. • הטלת ספק: לחשוב באופן עצמאי אל מול מקורות סמכות וקבוצת השווים <p>3. חשיבה יצירתית</p> <ul style="list-style-type: none"> • יצירת הקשרים חדשים: לזהות יחסים ו/או חיבורים חדשים; להשתמש בידע קיים בהקשרים חדשים; למזג בין רעיונות ופרטי מידע ממקורות, תחומי ידע וסוגים שונים ליצירת ידע חדש. <p>4. אוריינות מידע</p> <ul style="list-style-type: none"> • ארגון מידע • שימוש במידע • ייצוג מידע (בפני קהל) 	<p>מושגים מרכזיים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ריאליזם • פורמליזם • קלאסיציזם

נספח 1 - הצעות לעבודות מסכמות עיוניות ליחידה 1

אופציה 1: תלקיט סטורי בורד מפורט על סצנת פתיחה

המטלה יכולה להינתן לאורך השנה ובסופה בצורה של תלקיט. כל מטלה ניתנת לאחר שהנושא נלמד, וניתן להחליט כמה מטלות לתת, והאם לתלמידים/ות יש בחירה (נגיד הגשת ארבע מטלות מתוך חמש). חשוב למשב הן את התהליך והן את העבודה הסופית, ובעיקר את תהליך הלימוד (כדאי שחלק מהציון יורכב גם מתהליך ההשתפרות של התלמיד/ה והתיקונים שנעשו בין הגרסה הראשונה לבין העבודה הסופית)

שלב 1: בחירת סצנה

1. בחרו בסצנת פתיחה של סרט (או סדרה) לניתוח; כמות שוטים מומלצת – 15-35.
2. **לאחר שקבלתם אישור** לעבוד על הסצנה, שלחו למורה את הסצנה החתוכה באיכות טובה (או בקישור או – רצוי – בקובץ), ואת הפרטים הבאים:

- פרטי הסרט (שם, במאי, שנת יציאה)
- תיאור קצר של כל הסרט
- תיאור קצר של סצנת הפתיחה
- תיאור עלילתי בלבד, ללא תיאורים של האסתטיקה של הסצנה
- התייחסו גם לאופן בו הסצנה משתלבת בסרט מבחינה עלילתית/כרונולוגית (האם זוהי אקספוזיציה? הצצה לעתיד לבוא בהמשך הסרט? הצגת הדמות? המאורע המחולל? וכו')
- הסבר קצר מדוע בחרתם לנתח את הסצנה הזו.

סטוריבורד – צילום

1. **הגישו סטוריבורד של הסצנה**, כולל פריים מייצג מכל שוט
2. יש למספר כל שוט, ולידו:
 - לציין בקצרה מה מתרחש בשוט (למשל: "מרטי נכנס משמאל, רץ לכיוון ימין ונעצר במרכז הפריים")
 - לציין את משך השוט (בשניות)
 - לציין את תנועה המצלמה
 - לציין את גודל הצילום
 - לציין את זווית הצילום
3. בין שוט לשוט יש להשאיר מקום לניתוח המעבר בין השוטים (בהמשך)
4. במקרה של שוט שמשתנה מהותית, יש לחלק את השוט לכמה חלקים, לפרט על כל אחד מהם ולצרף מספר פריימים (שוט 1א, שוט 1ב וכו')

משימה יצירתית: שחזור פריימים

1. **צלמו מחדש ארבעה פריימים מהסצנה שבחרתם, באמצעים ביתיים בלבד** (ללא עריכה, אפקטים או פוטושופ), באופן הקרוב ביותר, ככל הניתן, למיזנסצנה של הפריים המקורי (כולל צילום, תאורה, צבע, קומפוזיציה..)
2. אם ישנו אלמנט בפריים שאינכם מסוגלים לשחזר במדויק, השתדלו למצוא חלופה אשר שומרת על רוח המקור ועל האפקט הנדרש.

<p>3. ניתן לייצר גרסה הומוריסטית של סצנות או שוטים מתוך סרטים, ברוח ערוץ היוטיוב סטודיו 188. הנה למשל הגרסה שלהם לטיטאניק.</p> <p>4. ניתן לצרף אפקטים בבוטושופ אשר נמצאים גם בפריים המקורי – כמו עיוותי צבע, סופראימפוזיציה וכו'; לא ניתן להשתמש באפקטים כדי לייצר משהו שיוצר ללא אפקטים בפריים המקורי</p> <p>5. הגישו את הפריימים המשוחזרים לצד הפריימים המקוריים</p>
<p>משימה יצירתית: צילום שוטים</p> <p>1. בחרו 5 שוטים מתוך הסצנה, שבהם ישנה תנועה; יש לבחור בשוטים שאינם זהים מבחינת התנועה שבהם</p> <p>2. צלמו מחדש את השוטים הללו, תוך הקפדה על דיוק ככל הניתן בכל הנוגע לתנועה בלבד</p> <ul style="list-style-type: none"> • יש להשתמש באמצעים ביתיים בלבד (לא להוציא ציוד) • בשאר ההיבטים (קומפוזיציה, תאורה, צבע וכו') אין צורך לשמור על דיוק; כמו כן אין צורך בפסקול • הגישו את השוטים שצלמתם יחד עם השוטים המקוריים (רצוי בקובץ אחד עם מסך מפוצל)

צבע ותאורה

1. תארו בפירוט את השימוש בצבע: מהי הצבעונית בסצנה? מהן הבחירות השונות בצבע? מה הן מייצרות?
2. תארו בפירוט את השימוש בתאורה: כיצד מוארת הסצנה? מהן הבחירות השונות בתאורה? מה הן מייצרות?
3. התייחסו בשני הסעיפים לסצנה כמכלול ולנקודות חריגות/מיוחדות בסצנה; רצוי לצרף לעבודה פריימים מייצגים כדי להמחיש את התיאור שלכם
4. ציינו דבר אחד שעבודה זו חידשה לכם לגבי הסצנה או הסרט

קומפוזיציה

1. בחרו בארבעה פריימים משמעותיים מתוך הסצנה (משמעותיים עלילתית וויזואלית)
2. תארו בפירוט את הקומפוזיציה של כל אחד מהם: מה מאפיין את הקומפוזיציה? מהן הבחירות בקומפוזיציה? מה הן מייצרות בפריים? (כיצד הן מאפיינות את הדמויות, את העולם, את הסיטואציה, וכו'...)
3. צרפו את הפריימים הנבחרים, והסבירו מדוע בחרתם דווקא בפריימים הללו
4. ציינו דבר אחד שעבודה זו חידשה לכם לגבי הסצנה או הסרט

סטוריבורד – עריכה (השלמת הסטוריבורד)

לגבי כל שוט, לצד המידע הקיים יש לציין את:

1. **הפונקציה העריכתית של השוט** (היכן שרלונוטי; אסטבליש, ריאקשן, מאסטר, דיטייל, וכו')
2. סוג המעבר לקראת השוט הבא והסיבה לכך. למשל:

- קאט לשוט הנגדי, חיתוך על מבט
- קאט: התרחקות מהדמות, חיתוך על פעולה (הדמות קמה)

- דיסולב: מעבר לסצנה חדשה (פלשבק)
- קאט: חיתוך על סאונד של ירייה, וכניסה של דמות חדשה
- ג'אמפקאט: המשך התנועה של הדמות
- מאצ'קאט (הקבלה בין צורת העצם וצורת החללית): מעבר לסצנה חדשה
- קאט: מעבר סצנה (עריכה צולבת)
- פייד אאוט לשחור

תרגיל מעשי: עריכה מחדש

1. אופציה א': **ערכו מחדש את הסצנה שלכם, תוך שימוש בחומרי הסצנה בלבד** (ניתן לשנות את סדר השוטים, את קצב השוטים, להשמיט שוטים, לפצל שוטים, לחזור על שוטים, וכו'..)
 2. אופציה ב': ערכו סצנה חדשה, תוך שימוש בסצנה שלכם ובסצנה נוספת לבחירתכם (ניתן לשלב סצנות של תלמידים אחרים)
- (ניתן גם לשחק עם הפסקול במידת הצורך – אך להתמקד בעריכה)
 - בשני המקרים – לצרף לסצנה הערוכה **הסבר קצר**: מה עשיתם בסצנה/אילו סצנות שילבתם, כיצד ערכתם את הסצנה החדשה ומדוע

פסקול

1. כתבו כעמוד על הפסקול של הסצנה. בין היתר ציינו:
 - **את מרכיבי הפסקול השונים בסצנה** (מוסיקה, דיבור, אפקטים ואמביאנס)
 - **היחסים בין מרכיבי הפסקול ולמאפייניהם** (עוצמה, קצב, סגנון, דיאגטי/לא דיאגטי, מאפיינים מיוחדים)
 - התייחסו לסצנה כמכלול, וכן לשינויים וחרגות במהלך הסצנה
 2. התייחסו **למשמעות הבחירות הללו ולמה שהן מייצרות בסצנה** (מבחינה דרמטית, עלילתית, אפיון דמות/סביבה, ייצור רגש, משמעות רעיונית, או כל מה שנראה לכם רלוונטי)
 3. ציינו דבר אחד שעבודה זו חידשה לכם לגבי הסצנה או הסרט
- ניתן ורצוי להיעזר במקורות חיצוניים ולחקור לגבי הפסקול

נרטיב (בהתייחס לסרט כולו)

1. חלקו את הסרט למערכות כפי שנלמד בכיתה וציינו באיזו דקה מתחילה כל מערכה
2. ציינו האם סדר העלילה זהה לסדר הסיפור – ואם לא ציינו מספר דוגמאות בהן הסדר, המשך או התדירות של האירועים לא זהה בין הסיפור והעלילה
3. ציינו אילו פרטי אקספוזיציה חשובים הופיעו בסצנת הפתיחה, ומה הם הפרטים החשובים שהוסתרו
4. האם יש מספר/ת בסרט? אם כן, מה מאפיין אותו וכיצד הוא תורם לאווירה של הסרט?

סיכום

הגישו את כל מה שהגשתם לאורך השנה. אם אתם מתקנים יש לצרף את העבודה המקורית ואת התיקון. וענו בקצרה על השאלות הבאות:

1. סכמו את הבחירות הצילומיות בסצנה (גדלים, זוויות, תנועה וכו'); הסבירו מדוע נבחרו ומה הן מייצרות.

- יש להתייחס להתנהגות המצלמה, ליחס של המצלמה למתרחש, להיבטי סובייקטיביות וכו', כפי שנלמד בשיעור.
 - התייחסו לסצנה כמכלול ולנקודות חריגות/מיוחדות בסצנה.
2. **סכמו את העריכה בסצנה כמכלול**, בהתייחסות לבחירות העריכתיות השונות (מאילו שוטים בנויה הסצנה, באיזה סדר ובאיזה קצב), **לשינויים** לאורך הסצנה, **ולמשמעות** הבחירות הללו. יש להתייחס לסגנון העריכה הכולל: אנליטי/קלאסי, שבור, מונטאז' סינתטי, שוט סיקוונס, וכו'. האם הוא אחיד לאורך הסצנה? האם יש שינוי או רגעים חריגים? להתייחס למהלך הנרטיבי של הסצנה ולהתנהגות העריכה לאורכה.
 3. **מה ניתן לומר על הסגנון של הסצנה כמכלול?** האם הוא ריאליסטי/ קלאסיציסטי /פורמליסטי/שילוב כלשהו? האם הוא מאפיין את סגנונו של הבמאי או הז'אנר של הסרט? לפרט ולהסביר.
 4. מהי משמעות הסצנה? כיצד משרתת אותה בחירות הבמאי? (בהתייחסות לכלל מרכיבי המבע בסצנה ולקשרים ביניהם).
 5. כיצד משרתת הסצנה את שאר הסרט? מה היחס בין הסצנה לשאר הסרט? (מבחינה עלילתית, סגנונית, תמטית).
 6. מהו הדימוי הפותח של הסרט? מדוע נבחר דווקא דימוי זה ומה משמעותו ביחס לסרט?
 7. השוו מה שכתבתם על הסצנה בתחילת הדרך ומה אתם חושבים עליה עכשיו. מה השתנה? מה נשאר אותו הדבר? האם העבודה גרמה לכם להעריך את הסצנה יותר או פחות? האם היא הגבירה את ההנאה שלכם בצפייה בסרט או פגעה בה?

אופציות למטלות המעשיות נוספות:

1. **עיצוב אמנותי: בניית דגם או סקיצה** (של תפאורה ו/או תלבושות מתוך הסצנה), בצירוף הסבר קצר
2. שחזור הסצנה או חלק מהסצנה (וידאו).
3. בניית פסקול אלטרנטיבי/שחזור הפסקול הקיים.
4. **ליהוק ועבודה עם שחקנים** (מבחני בד מצולמים לתסריט של הסצנה, כולל רציונל, הוראות בימוי וחוות דעת; לבחון 3 אופציות לכל דמות).

אופציה 2: עבודה מסכמת דרך סרט באורך מלא

בחרו סרט עליו תרצו לכתוב את העבודה המסכמת ושלחו למורה לאישור. לאחר האישור כתבו עבודה קצרה הבנויה מהחלקים הבאים:

1. עמוד שער - ובו דימוי מייצג מן הסרט עליו נסובה העבודה ופרטים אישיים שלכם/ן: שם, תעודת זהות וכיתה.
2. פרק טכני - ובו פרטי הסרט: יוצרים ויוצרות שלו, שנת וארץ הפקה, תקציר העלילה והצגת הדמויות הראשיות המופיעות בו (כולל אפיון קצר שלהן).
3. פרק מבוא - ובו עליכם/ן להסביר מדוע בחרתם/ן דווקא בסרט זה לעבודה. כלומר, מה הופך אותו לסרט משמעותי בעבורכם/ן.
4. פרק צילום - עליכם/ן לבחור סצנה בה יש שימוש משמעותי בצילום (זווית, גודל ותנועה), לנתח אותו (ניתוח לכל מרכיב) ולצרף קטע וידאו או כמה פריימים מייצגים על מנת להבהיר מה, בדיוק, אתם/ן מנתחים/ות.

5. פרק מיזנסצנה – עליכם/ן לבחור סצנה בה יש שימוש משמעותי במיזנסצנה, לבחור פריים מייצג שלה ולהציע ניתוח מיזנסצנה כולל, באופן הקושר אותו לעלילת הסצנה ולסרט כולו.
6. פרק עריכה – בחרו סצנה בה יש שימוש משמעותי בעריכה, הגדירו את סוג העריכה והציעו ניתוח עריכה של כל שוט המופיע בה.
7. פרק פסקול – בחרו סצנה בה יש שימוש משמעותי בפסקול והציעו ניתוח מעמיק של שימוש זה לצד ניתוח של מרכיבי הפסקול האחרים המתקיימים לצדו.
8. פרק נרטיב – נתחו את הנרטיב של הסרט כולו. עמדו על השוני, אם קיים, בין נרטיב זה לבין הנרטיב הקלאסי המקובל.
9. פרק סיכום – ובו קשירת כל הפרקים הקודמים לכדי ניתוח של הסרט כולו (כולל הגדרתו כקלאסיציסטי, ריאליסטי או פורמליסטי) והוספת רפלקציה על מהלך כתיבת העבודה בנוסף להתייחסות למקורות בהם השתמשתם/ן לצורך פענוח הסרט (מקורות - מאמרים/אתרים/ספרים/ביקורות וכו'). הוסיפו בפסקאות הסיכום כיצד העבודה גרמה לכם/ן לחשוב אחרת על הסרט – האם העבודה גרמה לכם להעריך אותו יותר או פחות? האם היא הגבירה את ההנאה שלכם בצפייה בסרט או פגעה בה?

אופציה 3: שוט בי שוט

לעבודה זו יש אפשרויות רבות, אך מומלץ לעבוד עליה לאורך השנה בהתאם למה שנלמד (במילים אחרות, שלאחר כל שלב בלימודים יעשו התלמידים/ות שלב נוסף בעבודה). עם ההגשה הסופית חשוב מאוד לקיים סיכום ורפלקציה. בא ניתן למצוא סרטונים שהכין איתי שלמברג על העבודה.

הכנות לעבודה:

1. לאחר שאחד הנושאים הראשונים נלמד מחלקים לתלמידים את הטבלה של שוט בי שוט (אפשר גם לייצר עותק מהקובץ הזה אותו יצר איתי שלמברג) ומדגימים על סצנה אחת עם מספר קצר של שוטים כיצד ממלאים את הטבלה של הנושא הנלמד (לרוב עדיף להתחיל עם גדלי זוויות צילום – אולם מדובר בבחירה של המורה).
2. התלמיד/ה בוחר סצנה לניתוח לאחר דיאלוג עם המורה ואישור/ה.
3. התלמיד/ה כותבת הסבר קצר למה היא בחרה סרט זה, ולמה היא בחירה סצנה זו – כולל עמדה אישית סובייקטיבית על הסצנה.

מהלך העבודה:

הטבלה תמולא לאורך השנה בהתאם לנושאי הלימוד. מומלץ שכל פעם שהתלמידים מגישים חלק נוסף הם יוסיפו פסקה על התרומה של מה שנבחן על המכלול של הסצנה (כיצד הצילום/העריכה/הפסקול וכו' מחזקים תמות שעולות בסצנה/בסרט). מומלץ גם להחזיר לתלמידים עם הערות ועם אפשרות לתקן.

סיום העבודה

לקראת סיום השנה תוגש הטבלה המלאה ותשובות לשאלות הבאות:

1. **מה ניתן לומר על הסגנון של הסצנה כמכלול?** האם הוא ריאליסטי/קלאסיציסטי/פורמליסטי/שילוב כלשהו? האם הוא מאפיין את סגנונו של הבמאי או הז'אנר של הסרט? לפרט ולהסביר.
2. מהי משמעות הסצנה? כיצד משרתות אותה בחירות הבמאי? (בהתייחסות לכלל מרכיבי המבע בסצנה ולקשרים ביניהם)

3. כיצד משרתת הסצנה את שאר הסרט? מה היחס בין הסצנה לשאר הסרט? (מבחינה עלילתית, סגנונית, תמטית).
4. השוו מה שכתבתם על הסצנה בתחילת הדרך ומה אתם חושבים עליה עכשיו. מה השתנה? מה נשאר אותו הדבר? האם העבודה גרמה לכם להעריך את הסצנה יותר או פחות? האם היא הגבירה את ההנאה שלכם בצפייה בסרט או פגעה בה?